

Den Haag

ADVIEZEN – Adviescommissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed Den Haag 1

Gemeente Den Haag, 3 september 2025

Locatie:

Spui C01.09

Aanwezig:

Marc Reniers	Voorzitter
Alexander Pols	Lid
Annuska Pronkhorst	Lid
Berdie Olthof	Lid
Franz Ziegler	Lid
Joris Molenaar	Lid

Secretaris:

Sander van der Ven

A. HAMERSTUKKEN

De commissie is akkoord gegaan met de adviezen uit de ter plekke voorgelegde hamerstukkenlijst(en):

Hamerstukkenlijst voor vaststelling op 3 september 2025

B. BESPREEKSTUKKEN

De commissie heeft over onderstaande plannen geadviseerd. De adviezen zijn ter plekke vastgesteld.

1 Amalia van Solmsstraat 155k en 157

20250903 B/2025-32228

Bouwen: het veranderen en vergroten van de school met kinderopvang Amalia van Solmsstraat 157 en 155k, het oprichten van een sporthal ter plaatse de te slopen bebouwing aan de Amalia van Solmsstraat 155 en het plaatsen van diverse bijgebouwen en terreinafscheidingen.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De ontwerp voor het schoolgebouw bestaat uit de aanpak van een groot deel van de huidige school, sloop van het rechter lagere bouwdeel, nieuwbouw tegen het te behouden deel en vrijstaande nieuwbouw op het schoolplein.

Van het te behouden deel van het schoolgebouw worden alle kozijnen, deuren en ramen vervangen. Daarnaast wordt het dak vernieuwd – dakbedekking en dakgoten – en aan de achterzijde wordt de kap aangepast. De bijzondere en waardevolle architectuur van het schoolgebouw (het gebouw staat op de nominatie voor aanwijzing als gemeentelijk monument) maakt vervanging van onderdelen niet onmogelijk, maar vraagt wel een architectuureigen benadering.

Veel van de ramen hebben nog de oorspronkelijke indeling. Een enkel venster is eerder vervangen en aangepast. Precies die uitzondering wordt nu gebruikt als aanleiding voor het aanpassen van alle vensters. Dit leidt tot een onsamenhangend gevelbeeld, vooral veroorzaakt door het niet consequent toepassen of verdelen van de draaiende delen. In het bijzonder de straatgevel vraagt een eenduidige vormgeving van de kozijnen, deuren en ramen, gebaseerd op de bestaande indeling en detaillering. Roeden zijn daar een bepalend onderdeel van.

De nieuwe dakpannen volgen de conclusies van historisch onderzoek. De commissie vermoedt dat deze conclusies voor wat betreft het type pan niet kloppen. Oorspronkelijk lijkt een blauw gesmoorde pan toegepast.

De nieuwe dakranden hebben niet de detaillering en de kwaliteit van materialen van de oorspronkelijke, wat de commissie als een verarming beoordeelt.

De commissie pleit voor kleuronderzoek. Omdat alle oorspronkelijke kozijnen, ramen en deuren verdwijnen en om de conclusies van het kleuronderzoek in te zetten voor een voor de oudbouw passend kleurvoorstel.

De nieuwbouw naast het historische schoolgebouw heeft een eigen vormgeving die verwijst naar de verhoudingen in de bestaande architectuur. Hierdoor ontstaat een mooie samenhang van twee uiterlijk zelfstandige bouwdelen. De nieuwbouw heeft een sprekende kopgevel die samen met de nieuwe gymzaal het schoolplein maakt. Gecombineerd met de gemetselde muur aan de straat vormen alle bouwdelen een geheel dat goed past en is ingebed in het straatbeeld.

De installaties op de nieuwbouw tegen het bestaande schoolgebouw zijn geclusterd binnen een scherm, met uitzondering van een aantal forse kanalen. Deze zullen zichtbaar zijn en verstoren de nieuwbouw.

De trafo naast de nieuwe gymzaal wordt gevat in een tuinmuur, wat de commissie beoordeelt als een verarming van de sterke architectuur van de gymzaal en als een verarming van het straatbeeld. Een geïntegreerde oplossing is hier de passende oplossing.

Het ontwerp van de buitenruimte is nog weinig uitgewerkt. In het bijzonder de lange smalle strook achter de muur langs de stoep vraagt aandacht om de school mee te laten doen in het straatprofiel met groene voortuinen.

2 Jaap Edenweg ongenummerd

20250903 B/2025-23246

Bouwen (beginselaanvraag): het bouwen van een horecapaviljoen ter hoogte van Jaap Edenweg ongenummerd.

Akkoord

Het beginselplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie constateert dat het paviljoen ten opzichte van de eerdere beoordeling op 9 april 2025 is verkleind. De architectuur is gelijk gebleven en blijft sterk. De heldere opzet en de eenduidige vormgeving in hout en glas maken een alzijdig paviljoen dat goed landt in de omgeving.

De commissie herhaalt haar eerdere opmerkingen over de verdere uitwerking van het paviljoen. Het transparante glas op de begane grond is een bepalend onderdeel van het ontwerp. Voorkomen moet worden dat elementen als rolluiken of zonwering later worden toegevoegd. Zij moeten integraal worden meeontworpen. Dat geldt ook voor de inrichting van de aangrenzende buitenruimte en elementen als aanrijd- of andere beveiliging daarin.

3 Jacob Catsstraat 325

20250903 B/2024-17251

Bouwen: het bouwen van 169 zorgclusterwoningen ter plaatse van het te slopen zorgcentrum Jacob Catsstraat 325.

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie adviseert positief over het gebouwwontwerp. Een hoofdropzet die dicht bij de bestaande blijft, een volumecompositie die goed reageert op de bebouwing rondom en een architectuur die het gebouw geleedt en inpast. Voor een goede inpassing zorgt ook het buitenruimteontwerp, in het bijzonder de tuin met afscheiding aan de Van Osstraat. De afscheiding maakt de tuin besloten én voegt waarde toe aan de buurt.

De voorgestelde materialen en de toepassing daarvan – de details – zijn een logische doorwerking van het ontwerp en dragen bij aan de samenhang van het gebouw.

4 Kobaltstraat 18

20250903 B/2025-29959

Bouwen: het bouwen van een bedrijfsverzamelgebouw bestaande uit 4 units ter plaatse van het te slopen bedrijfsruimte Kobaltstraat 18 en het maken van een in- of uitrit.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie adviseert positief over de hoofdropzet van het bedrijfsverzamelgebouw – feitelijk een rij van vier bedrijfsruimten – en over de basis van de architectuur. Het gebouw staat vanzelfsprekend op de kavel en in de omgeving, met een op dit bedrijventerrein vanzelfsprekend vormgeving.

De commissie adviseert de toevoegingen aan de architectuur te minderen en het gebouwwontwerp rustiger te maken. Elementen als de houtlook panelen op de verdieping en de witte kaders rondom een deel van de vensters heeft het gebouw niet nodig. In combinatie met de vier te verwachten reclame-uitingen zal het gevelbeeld rommelig worden. Ook op de begane grond adviseert de commissie geen houtlook toe te passen en de gevels eenduidiger vorm te geven.

De commissie waardeert het principevoorstel voor de reclamevoering. Een reclameplan zorgt voor samenhang, houdt het gebouw een geheel. De positie tussen de vensters van de eerste en de tweede verdieping is te hoog. De commissie adviseert de reclame boven de overheaddeuren te plaatsen.

Informatie over installaties op het dak ontbreekt. De commissie begrijpt dat deze per unit worden gerealiseerd en adviseert een zone op het dak en een maximale contour aan te geven. De installaties worden idealiter gecombineerd met zonnepanelen en een groen dak, waarvoor dit platte dak zeer geschikt is.

5 Laan van Meerdervoort 7B

20250903 B/2024-17615

Bouwen: het vervangen en vergroten van de aanbouw over meerdere verdiepingen bij het kantoor en winkel Laan van Meerdervoort 7B, het legaliseren van appartementen op

de 2e en 3e verdieping, het wijzigen van de functie wonen op de 1e verdieping naar kantoor en het plaatsen van een warmtepomp buitenunit op het dak.

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie adviseert positief over het gevelontwerp van de invulling tussen het hoekpand Anna Paulownastraat/Laan van Meerdervoort en het dubbele pand aan de Laan van Meerdervoort. In hoofdopzet bestaat het ontwerp uit een kopie van de huidige eenlaagse bebouwing en een iets terug gelegde glazen gevel daarboven. Zo blijft de hiërarchie van een hoofdhuis aan de Anna Paulownastraat, een hoofdhuis aan de Laan van Meerdervoort en een ondergeschikte verbinding daartussen behouden.

De beganegrondgevel heeft een vanzelfsprekende symmetrische opzet met een centrale deur en vensters aan beide zijden. Aan de linker 'etalage' wordt een tweede entree toegevoegd, secundair aan de centrale deur door de positie en de gesloten vormgeving. Voorzien van een natuurstenen plint en een verwijzing naar een kroonlijst voegt de gevel zich goed in de gevelwand.

Door gevel van de verdieping terug te leggen en abstract, geheel in glas vorm te geven, ligt de nadruk op de bestaande bebouwing aan weerszijden en de eenlaagse verbinding daartussen. Door het terugleggen blijven de hoofdhuisen en de verbinding herkenbare volumes. De glazen gevel is hoogwaardig uitgewerkt inclusief geïntegreerde oplossing voor hemelwaterafvoer en zonwering.

De invulling is op de verdiepingen eigentijds en vooral één vlak. Zo blijft de ontstaansgeschiedenis van dit stuk stad, de kruising van twee belangrijke en (in uitstraling) gelijkwaardige lijnen, zichtbaar.

6 Laan van Poot 353A

20250903 B/2024-16452

Bouwen (beginselaanvraag): het vergroten en veranderen van de club accommodatie door het overkappen van de verkeersruimte, het maken van een bouwlaag op het kleedgebouw, het vergroten van de bergingen en het plaatsen van luifels.

Akkoord

Het beginselplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De huidige clubaccommodatie staat op een als onderdeel van de Vogelwijk gepland sportpark en is een interessant samenstel van oudere en nieuwe bouwdelen. Met behoud van de herkenbaarheid van deze gegroeide situatie, met behoud van deel van de huidige bebouwing en met een in de omgeving – het sportpark en de wijk – passende schaal is een nieuw gebouw ontworpen. De commissie spreekt waardering uit voor deze aanpak.

Voor de uitwerking naar bouwplan benadrukt de commissie het belang van hoogwaardige materialen. Met een sterk gebouwoffwerp en hout als gevelmateriaal rondom, zijn de houtsoort en de toepassing daarvan bepalend.

In het bijzonder aan de zijden van de velden vragen de functie van het gebouw en de vormgeving met een droogloop of galerij een buitenruimte die samenwerkt met het gebouw. Een uitnodigende verblijfs- en overgangszone.

7 Laan van Poot 353A

20250903 B/2024-16452

Cultuurhistorie (beginselaanvraag): het vergroten en veranderen van de club accommodatie door het overkappen van de verkeersruimte, het maken van een bouwlaag op het kleedgebouw, het vergroten van de bergingen en het plaatsen van luifels.

Akkoord

Het beginselplan is beoordeeld in het kader van de gebiedsaanduiding 'Overige zone – Gemeentelijk beschermd stadsgezicht'.

De huidige clubaccommodatie staat op een als onderdeel van de Vogelwijk gepland sportpark en is een interessant samenstel van oudere en nieuwe bouwdelen. Met behoud van de herkenbaarheid van deze gegroeide situatie, met behoud van deel van de huidige bebouwing en met een in de omgeving – het sportpark en de wijk – passende schaal is een nieuw gebouw ontworpen. De commissie spreekt waardering uit voor deze aanpak.

Voor de uitwerking naar bouwplan benadrukt de commissie het belang van hoogwaardige materialen. Met een sterk gebouwwontwerp en hout als gevelmateriaal rondom, zijn de houtsoort en de toepassing daarvan bepalend.

In het bijzonder aan de zijden van de velden vragen de functie van het gebouw en de vormgeving met een droogloop of galerij een buitenruimte die samenwerkt met het gebouw. Een uitnodigende verblijfs- en overgangszone.

8 Plaats 15

20250903 B/2024-13745

Bouwen/Cultuurhistorie: het veranderen en vergroten van de winkel Plaats 15 tot logies op de verdiepingen en bijeenkomstfunctie/horeca op de begane grond, het wijzigen van de indeling, het maken van constructieve doorbraken, het plaatsen van een uitbouw op de verdiepingen aan de achterzijde, het maken van een dakterras en het wijzigen van de kozijnen.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

Plaats 15 is een bijzondere invulling in de zuidelijke pleinwand van de Plaats, een gemeentelijke monument met een eigen waarde en een waardevol onderdeel van de structuur en het beeld van dit deel van de Haagse binnenstad. De commissie is enthousiast over het initiatief het gebouw na lange leegstand weer te gaan gebruiken en ziet mogelijkheden het gebouw aan te passen aan nieuwe functies.

Om te transformeren is een kader nodig waarin de beschermde waarden en de conclusies van een bouwhistorisch onderzoek zijn vertaald naar de mogelijkheden en onmogelijkheden. Iedere ingreep aan het gebouw moet met dat kader beargumenteerd en gewogen worden als onderdeel van de totaalaanpak. Een bouwhistorisch onderzoek is nu beschikbaar (de commissie begrijpt dat hierin nog aanpassingen en/of aanvullingen nodig zijn). Een transformatiekader ontbreekt. Dit maakt een integrale beoordeling of de ingrepen aan het gebouw in balans zijn onmogelijk.

Zonder transformatiekader en een integrale visie beoordeelt de commissie de afzonderlijke ingrepen als aantastingen van het monument. In de voorgevel verdwijnt de oorspronkelijke winkeldeur, wordt aan de oorspronkelijke vensters een laag toegevoegd (stalen inzetramen) met uiterlijke en bouwfysische gevolgen en ontbreekt informatie over de aanpak van de gevelbekleding.

Aan de achterzijde verdwijnt de oorspronkelijke achtergevel en wordt een nieuwe getrapte achtergevel dicht op de belendende bebouwing geplaatst, waardoor de voor het interieur bepalende daklichttoetreding (via het oorspronkelijke daklicht) gereduceerd tot een smalle schacht.

9 Plaats 15

20250903 B/2024-13745

Monument: het veranderen en vergroten van de winkel Plaats 15 tot logies op de verdiepingen en bijeenkomstfunctie/horeca op de begane grond, het wijzigen van de indeling, het maken van constructieve doorbraken, het plaatsen van een uitbouw op de verdiepingen aan de achterzijde, het maken van een dakterras en het wijzigen van de kozijnen.

Niet akkoord

Plaats 15 is een bijzondere invulling in de zuidelijke pleinwand van de Plaats, een gemeentelijke monument met een eigen waarde en een waardevol onderdeel van de structuur en het beeld van dit deel van de Haagse binnenstad. De commissie is enthousiast over het initiatief het gebouw na lange leegstand weer te gaan gebruiken en ziet mogelijkheden het gebouw aan te passen aan nieuwe functies.

Om te transformeren is een kader nodig waarin de beschermde waarden en de conclusies van een bouwhistorisch onderzoek zijn vertaald naar de mogelijkheden en onmogelijkheden. Iedere ingreep in en aan het gebouw moet met dat kader beargumenteerd en gewogen worden als onderdeel van de totaalaanpak. Een bouwhistorisch onderzoek is nu beschikbaar (de commissie begrijpt dat hierin nog aanpassingen en/of aanvullingen nodig zijn). Een transformatiekader ontbreekt. Dit maakt een integrale beoordeling of de ingrepen in en aan het gebouw in balans zijn onmogelijk.

Zonder transformatiekader en een integrale visie beoordeelt de commissie de afzonderlijke ingrepen als aantastingen van het monument. In de voorgevel verdwijnt de oorspronkelijke winkeldeur, wordt aan de oorspronkelijke vensters een laag toegevoegd (stalen inzetramen) met uiterlijke en bouwfysische gevolgen en ontbreekt informatie over de aanpak van de gevelbekleding.

Aan de achterzijde verdwijnt de oorspronkelijke achtergevel en wordt een nieuwe getrapte achtergevel dicht op de belendende bebouwing geplaatst, waardoor de voor het interieur bepalende daklichttoetreding (via het oorspronkelijke daklicht) gereduceerd tot een smalle schacht.

Intern verdwijnen waardevolle wanden en elementen en worden functionele volumes toegevoegd aan de ruimtelijkheid van de kamers.

10 Veenweg 119

20250903 B/2025-26022

Bouwen (beginselaanvraag): het veranderen van de garage bij de woning Veenweg 119 tot een pré-mantelzorgwoning.

Niet akkoord

Het beginselplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De huidige garage maakt deel uit van een ensemble van gebouwen op een erf. Een interessant overblijfsel van het agrarisch buitengebied met lintbebouwing vóór de ontwikkeling van de omringende woonwijken. De gebouwen op een erf zijn in de regel divers, een combinatie van grootte, functies en architectuurstijlen. De ordening en de samenhang van het erf wordt bepaald door de hiërarchie van de bebouwing: één hoofdhuis en bijgebouwen daaromheen.

Nieuwbouw ter plaatse van de garage moet de uitstraling van een bijgebouw hebben, ongeacht de functie. Die nieuwbouw kan een woning met de uitstraling van een bijgebouw hebben, ondergeschikt aan de bestaande woning, bijvoorbeeld een zgn. schuurwoning. Het ontwerp van de pré-mantelzorgwoning is dat de niet. De commissie ziet een tweede hoofdhuis achter het historische eerste huis, wat het historische hoofdhuis beconcurrert en wat het ensemble uit elkaar doet vallen. Er is geen sprake meer van één erf. Hiermee verdwijnt de herkenbaarheid van de geschiedenis van dit stuk Den Haag.

Marc Reniers

Voorzitter Adviescommissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed Den Haag